

Leefomstandigheden van kinderen in asielzoekerscentra en gezinslocaties

Rapportage II: Onderzoekopzet en resultaten

Leefomstandigheden van kinderen in asielzoekerscentra en gezinslocaties

Rapportage II: Onderzoekopzet en resultaten

Heel erg bedankt!

Wij bedanken ...

- ... allereerst alle kinderen, jongeren en ouders die met dit onderzoek hebben meegedaan: dank voor jullie vertrouwen, tijd en hulp;
- ... de 15 jongvolwassenen die als (oud-)bewoners van een asielzoekerscentrum (azc) nu als getraind team ervaringsdeskundigen samen met ons het onderzoek op locatie hebben uitgevoerd;
- ... het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en de Werkgroep Kind in azc (een samenwerkingsverband van UNICEF Nederland, Defence for Children, VluchtelingenWerk Nederland, Kerk in Actie, War Child en Stichting de Vrolijkheid), in het bijzonder de leden van de Stuurgroep;
- ... alle medewerkers in de locaties waar onderzoek heeft plaatsgevonden.

Allen dank voor jullie betrokkenheid, inzet en de prettige samenwerking!

Het Avance-team,

Moos Pozzo
Dani Bender
Wout Visser

Mei 2018

Avance-impact
www.avance-impact.nl
info@avance-impact.nl

1. Inleiding

- 1.1 Aanleiding**
- 1.2 Betrokken partijen**

2. Onderzoeksopzet

- 2.1 Conceptueel raamwerk**
- 2.2 Onderzoeksvragen**
- 2.3 Uitgangspunten**
- 2.4 Locatietypen**
- 2.5 Deelnemers**
- 2.6 Onderzoeksteam**
- 2.7 Fasering**

3. Methodologie

- 3.1 Locatie sampling**
- 3.2. Selectie deelnemers**
- 3.3 Operationalisering onderzoeksvragen**
- 3.4 Onderzoeksmethoden per groep deelnemers**
- 3.5 Test en pilot**

4. Onderzoeksproces

- 4.1 Dataverzameling**
- 4.2 Uitdagingen**
- 4.3 Bereik**
- 4.4 Data-analyse en kwaliteitscontrole**
- 4.5 Beperkingen van het onderzoek**

5. Resultaten: Kwantitatieve en kwalitatieve data per leefgebied

6. Bijlagen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In maart 2018 wonen in Nederland ruim 7.000 kinderen met hun ouders in een azc, gezinslocatie of een andere vorm van asielopvang¹. Ze wonen daar voor kortere of langere tijd, met uitzicht op een verblijfstatus, of juist in afwachting van terugkeer naar hun land van herkomst. En allemaal met hun eigen, unieke verhaal.

Het VN-Kinderrechtenverdrag beschouwt een kind in zo'n centrum in de eerste plaats als kind. Zij hebben dus het onvervreembare recht, onafhankelijk van nationaliteit of verblijfstatus, op te groeien in een veilige omgeving, toegang te krijgen tot goede gezondheidszorg en passend onderwijs en inspraak te hebben op besluiten die op hen betrekking hebben.

In 2009 is voor het laatst onderzocht in hoeverre de leefomstandigheden van kinderen in asielzoekerscentra stroken met het VN-Kinderrechtenverdrag. Uit dit onderzoek, getiteld Kind in het Centrum, kwamen aanbevelingen voort om de leefsituatie van kinderen in opvanglocaties te verbeteren.

Inmiddels is de situatie van kinderen in de opvang sterk veranderd. Er zijn beleidsmaatregelen ingevoerd zoals verkorting van de asielprocedure en verblijfsduur in de opvang. Ook zijn bijvoorbeeld in 2011 gezinslocaties geïntroduceerd voor uitgeprocedeerde gezinnen. Sinds 2014 kunnen uitgeprocedeerde gezinnen weer in detentie worden geplaatst alvorens zij naar het land van herkomst moeten terugkeren. Het aantal bewoners in de centra is niet stabiel; na een sterke toename van het aantal asielzoekers in 2015 neemt het aantal vluchtelingen sinds 2016 weer af. Eind 2017 was het aantal mensen in de Coa opvang met 22% gedaald ten opzichte van eind 2016.²

Bovenstaande ontwikkelingen geven aanleiding om een actueel beeld te schetsen van de leefomstandigheden van kinderen in de opvang. Dit rapport biedt een overzicht van de opzet, methoden en resultaten van het huidige onderzoek. Hoofdstuk 2 biedt inzicht in de opzet van het onderzoek, beginnend met de onderzoeksvragen, uitgangspunten en het conceptuele raamwerk. Ook worden beperkende keuzes uitgelicht die tijdens de opzet zijn gemaakt, zoals die voor locatietypen en groepen deelnemers. Tot slot wordt het onderzoeksteam en de fasering beschreven. In Hoofdstuk 3 wordt de methodologie uiteengezet: de sampling van locaties en deelnemers, de operationalisering van de onderzoeksvragen, de onderzoeksmethodes per groep deelnemers en ook de test en pilot die voor aanvang zijn uitgevoerd. In Hoofdstuk 4 wordt het onderzoeksproces beschreven. Allereerst wordt het proces van dataverzameling uiteengezet en de uitdagingen die zich daarbij aandienen, gevolgd door het bereik van aantallen deelnemers per groep. Ook worden de processen van data analyse en kwaliteitscontrole beschreven en de beperkingen van het onderzoek. In Hoofdstuk 5 worden per thema de kwantitatieve en kwalitatieve data uitgelicht waarop de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek zijn gebaseerd.

1.2 Betrokken partijen

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het COA³ en de Werkgroep Kind in azc⁴. COA heeft het onderzoek gefaciliteerd. Met een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van COA en de Werkgroep Kind in azc vond overleg plaats gedurende verschillende onderzoeksfases: de opzet, methodologie en uitvoer. De voorlopige conclusies en aanbevelingen zijn overlegd aan een breder verband van experts met vertegenwoordigers van o.a. het Ministerie van Justitie en Veiligheid, LOWAN, de GGD en academici. Het doel van dit bredere overleg was de contextualisering van de voorlopige conclusies en aanbevelingen. Naar aanleiding van deze sense making-bijeenkomst zijn de aanbevelingen aangepast, aangescherpt en aangevuld.

1 Personen in de opvang uitgesplitst naar land van herkomst, COA website

2 Rapportage Vreemdelingenketen 2017, Ministerie Justitie en Veiligheid april 2018

3 Centraal Orgaan opvang asielzoekers www.coa.nl

4 Defence for Children, Kerk in Actie, UNICEF Nederland, VluchtelingenWerk, De Vrolijkheid en War Child www.kind-in-azc.nl

2. Onderzoekopzet

2.1 Conceptueel raamwerk

De 9 leefgebieden

In het onderzoek 'Kind in het Centrum' uit 2009 zijn onderzoeksresultaten en relevante artikelen uit het VN-Kinderrechtenverdrag (ook afgekort als IVRK) vertaald naar de thematische onderverdeling van 9 leefgebieden.

Deze 9 leefgebieden zijn ook als raamwerk gebruikt voor het huidige onderzoek. Ieder leefgebied is gekoppeld aan één of meerdere artikelen uit het VN-Kinderrechtenverdrag. In de tabel hieronder staan de 9 leefgebieden weergegeven:

1. Gezin en opvoeding

4. Onderwijs

7. Procedure

2. Wonen

5. Gezondheid

8. Financiën

3. Sport, spel en vrije tijd

6. Veiligheid

9. Participatie

Het huidige onderzoek bevat een tiende onderdeel met een focus op de basisprincipes van het VN-Kinderrechtenverdrag (non-discriminatie, belang van het kind, recht op leven en ontwikkeling en participatie).

2.2 Onderzoeksvragen

Tijdens het onderzoek stonden de volgende onderzoeksvragen centraal:

Hoofdvraag:

In welke mate zijn de leefomstandigheden van kinderen in azc's en gezinslocaties in Nederland in overeenstemming met het VN-Kinderrechtenverdrag?

Deelvragen:

1. ***Hoe zien en ervaren kinderen, ouders en professionals/ vrijwilligers die direct met kinderen werken de leefomstandigheden van kinderen in azc's en gezinslocaties in Nederland, met betrekking tot 9 leefgebieden?***
2. ***Wat is het geldende beleid voor kinderen in azc's en gezinslocaties in Nederland met betrekking tot 9 leefgebieden en hoe wordt dit op lokaal niveau geïmplementeerd?***

3. *Wat zijn, met betrekking tot 9 leefgebieden en in lijn met bepalingen uit het VN-Kinderrechtenverdrag, de **minimum voorwaarden** waar de leefomstandigheden van kinderen in azc's en gezinslocaties in Nederland aan moeten voldoen?*
4. *Welke aspecten van de leefomstandigheden van kinderen in azc's en gezinslocaties dienen navolging te krijgen? Welke aspecten zijn toe aan aanpassing of voor welke aspecten dient beleid geformuleerd te worden?*
5. *Welke **concrete aanbevelingen** kunnen hiertoe worden gedaan?*

2.3 Uitgangspunten

Voor het onderzoek zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Toetsing van de leefomstandigheden van kinderen in azc's en gezinslocaties in Nederland aan het VN-Kinderrechtenverdrag vormt de kern van het onderzoek.
2. De **realiteit en leefomstandigheden van kinderen** (en hun ouders) zijn de primaire focus van het onderzoek. De informatie van andere deelnemers dient om deze informatie beter te kunnen plaatsen en uitkomsten te vergelijken.
3. Het concept van de **9 leefgebieden**, de concrete doorvertaling van het VN-Kinderrechten-verdrag zoals geïntroduceerd in het 2009 rapport, is, ook het raamwerk voor het huidige onderzoek.
4. De **vier basisprincipes uit het VN-Kinderrechtenverdrag** (non-discriminatie, belang van het kind, recht op leven en ontwikkeling en participatie) worden expliciet meegenomen in het onderzoek.
5. **Participatie** krijgt als basisprincipe extra nadruk in het onderzoek. Kinderen nemen zelf actief deel aan het onderzoek. De methoden hiervoor zijn ontwikkeld in overeenstemming met de huidige wetenschappelijke standaarden voor participerend onderzoek met kinderen.
6. Het **geldende beleid** bestaat zowel uit vastgelegde richtlijnen en formele 'Programma's van Eisen' als uit concrete maatregelen in opvanglocaties. Onderzoekers hebben op aanvraag toegang tot deze informatie.
7. Het onderzoek leidt tot **actor-gerelateerde, uitvoerbare aanbevelingen**.

2.4 Locatietypen

Het onderzoek is uitgevoerd in azc's en gezinslocaties. Andere typen locaties (zoals centrale ontvangstlocaties, procesopvanglocaties) zijn in overleg met de stuurgroep buiten beschouwing gelaten.

De belangrijkste reden voor deze afbakening was het beperkte onderzoeksbudget en de noodzaak tot het vergaren van voldoende valide data per locatietype. Daarnaast speelden overwegingen mee zoals de korte verblijfsduur in centrale ontvangstlocatie (col) en procesopvanglocaties (pol) en de moeilijk vergelijkbare leefomstandigheden van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv's) in kleinschalige woonvoorzieningen (kwv). Dit geldt ook voor kinderen in gesloten gezinsvoorzieningen (ggv) en afdelingen voor gezinnen in detentiecentra, waar bovendien toegang tot kinderen beperkt is. Er was geen noodzaak om noodopvanglocaties te onderzoeken omdat deze inmiddels zijn gesloten.

2.5 Deelnemers

Om goed zicht te krijgen op de huidige leefsituatie van de kinderen is informatie gevraagd aan de volgende groepen:

Groepen deelnemers

Kinderen en jongeren

Ouders

Professionals en vrijwilligers

Door deze drie groepen op vergelijkbare onderwerpen te bevragen zijn uitkomsten vergeleken of getrianguleerd. Daarnaast is informatie opgevraagd van de bezochte locaties zelf.

2.6 Onderzoeksteam

In totaal hebben 19 onderzoekers meegewerkt aan dit onderzoek. Naast de ervaren hoofdonderzoekers van Avance hebben 15 jongvolwassenen die zelf op een azc woonachtig waren (of nog zijn) deelgenomen om de mogelijke afstand naar bewoners te overbruggen. Denk aan taalproblemen, de onzekere situatie van bewoners en mogelijk gebrek aan vertrouwen in onbekenden.

Belangrijke criteria bij de selectie van deze onderzoekers waren talenkennis, opleiding, kennis en ervaring met onderzoek en ervaring in het werken met kinderen in azc's (veelal vrijwilligerswerk). Binnen het team waren de talen Amhaars, Arabisch, Armeens, Engels, Farsi, Nederlands en Tigrinya vertegenwoordigd. Het team is vooraf getraind door Avance.

2.7 Fasering

Het onderzoek bestond uit vier fases die hieronder puntsgewijs worden toegelicht:

Fase 1: (juli-oktober 2017)// Onderzoeksopzet, team en locatie selectie

- Avance ontwikkelt en valideert onderzoeksmethoden met stuurgroep en op locatie (Toets methodiek surveys en pilot met bewoners);
- Avance rondt definitieve onderzoeksopzet af (operationalisering leefgebieden in normen, indicatoren en samplingmethode);
- Avance ontwikkelt kindvriendelijke onderzoeksmethoden en vragenlijsten;
- Avance coördineert bezoek locaties in samenwerking met het COA na validatie stuurgroep;
- Avance selecteert en traint het onderzoeksteam (mede-onderzoekers).

Fase 2: (november 2017-februari 2018)// Data verzameling en verwerking

- Avance verzamelt data over iedere locatie middels vragenlijst (ingevuld door locatiemanager en/of contactpersoon COA);
- Avance zet i.s.m. COA survey uit onder professionals en vrijwilligers gelieerd aan de locaties;

- Avance voert per locatie gedurende 2 dagen onderzoek uit met actieve deelname van kinderen en jongeren als reporters en interviewt ouders;
- Avance rapporteert voortgang van uitvoer onderzoek aan stuurgroep.

Fase 3: (februari-april 2018) // Analyse en sense making

- Avance voert data cleaning en data analyse uit;
- Avance werkt resultaten uit en formuleert voorlopige conclusies en aanbevelingen;
- Avance vraagt schriftelijke feedback aan stuurgroep;
- Avance organiseert een sense making sessie met stuurgroep en andere stakeholders;
- Avance vraagt schriftelijke feedback aan stuurgroep op concept onderzoeksrapport.

Fase 4: (mei-juni 2018): Rapportage

- Presentatie onderzoeksrapport.

3. Methodologie

Hieronder volgt een beschrijving en onderbouwing van de selectie van locaties en deelnemers, de operationalisering van de onderzoeksvragen en de onderzoeksmethoden voor de verschillende groepen deelnemers.

3.1 Locatie sampling

In overleg met de stuurgroep is in het najaar van 2017 besloten om onderzoek te verrichten in 10 locaties; 7 azc's en 3 gezinslocaties. De keuze voor een relatief groter aantal gezinslocaties dan azc's komt voort uit het belang om de meer sobere leefomstandigheden van uitgeprocedeerde gezinnen in kaart te brengen en te toetsen of deze 'kinderrechtenproof' zijn. De keuze voor locatietypen en verdeling staan weergegeven in de volgende tabel:

Locatietypen	Verdeling
Asielzoekerscentrum	7 (van circa 60)
Gezinslocatie	3 (van circa 7)

Selectie locaties binnen locatietypen

Er is een **gestratificeerde steekproef** toegepast bij het selecteren van de exacte locaties. Om tot een representatieve selectie te komen zijn in overleg met de stuurgroep verschillende factoren meegenomen. De selectiecriteria waren:

- Grootte van de opvanglocaties (op basis van het aantal aanwezige kinderen);
- Aantal aanbieders van kinderactiviteiten (Vrolijkheid, Team Up, enz.);
- Toekomstperspectief asielprocedure (azc/ gezinslocatie);
- Spreiding over de vier COA-uitvoeringsunits (Noord, Midden-noord, Midden-zuid, Zuid).

Ook is na de selectie rekening gehouden met de ligging van de opvanglocatie (stedelijk/platteland).

De volgende 10 locaties zijn geselecteerd:

3.2. Selectie deelnemers

Hieronder specificeren we de methoden van selectie van de respondenten binnen de verschillende groepen deelnemers:

Kinderen en jongeren

Er is onderscheid gemaakt tussen de volgende groepen:

- Kinderen van 0 tot 6 jaar;
- Kinderen van 6 t/m 12 jaar;
- Jongeren van 13 tot 18 jaar.

De leefomstandigheden van kinderen tot 6 jaar zijn onderzocht via hun ouders. Zij namen zelf niet actief deel aan het onderzoek.

De eerste selectie van kinderen en jongeren vond plaats voor het bezoek. Op basis van lijsten van het COA werden via een **aselecte systematische steekproef** zes kinderen uit beide leeftijdsgroepen geselecteerd als Child/Young Reporter (voor onderzoeksmethode zie 3.4).

De vooraf geselecteerde kinderen en jongeren waren niet altijd beschikbaar voor het onderzoek. Deelname aan het onderzoek was volledig vrijwillig. Kinderen en jongeren wilden soms niet deelnemen aan het onderzoek of hadden andere bezigheden. Daarnaast bleek soms dat geselecteerde kinderen niet meer woonachtig waren op de locatie. Als dit het geval was werden kinderen en jongeren geselecteerd op basis van beschikbaarheid, via een **praktisch bruikbare steekproef**. De zes Child Reporters en zes Young Reporters selecteerden vervolgens via een **sneeuwbal steekproef** zelf de kinderen die zij wilden interviewen.

Per locatie werd gestreefd om informatie te verzamelen van 36 kinderen (12 Reporters & 24 andere kinderen en jongeren), zie verder 3.4 en 4.3.

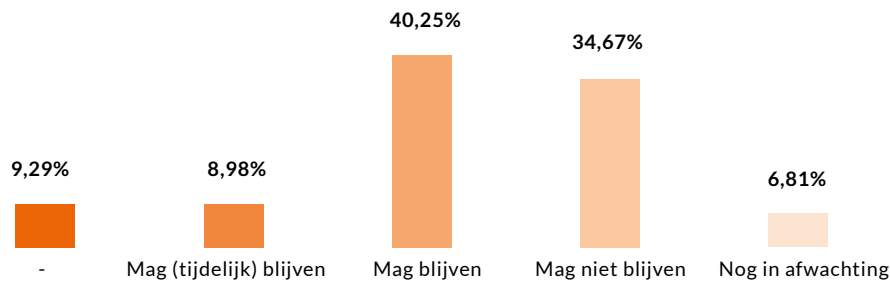
In de selectie van kinderen en jongeren zijn er dus geen aanvullende factoren meegenomen. Zo is bij de selectie niet gekeken naar zaken als status, achtergrond of de exacte leeftijd.

De status van de kinderen en jongeren is wel een factor die van invloed kan zijn op het perspectief van de kinderen. Onderstaande overzicht biedt een inzicht in de besluiten rondom de status van de totale populatie jongeren en kinderen op de tien locaties. Het overzicht is gebaseerd op de bewonerslijsten die verstrekt zijn door het COA. Op locatie bleken deze lijsten niet altijd volledig en/of up to date. Derhalve zijn deze statussen niet meegenomen in de analyses. Het onderstaande overzicht biedt wel een (incompleet) beeld van de populatie.

Hierbij wel een kanttekening van de onderverdeling. Het grote aantal besluit-typen is met hulp van het COA teruggebracht naar vier categorieën. Het is lastig om de besluiten in categorieën onder te brengen (zonder verdere toelichting), aangezien de nuance daarmee weg is en er mogelijk een vertekend beeld ontstaat. Zo zijn besluiten niet altijd finaal en kan het indienen van beroep (of hoger beroep) soms alsnog tot verblijfsrecht leiden. Ook is gedurende het afwachten van voorlopige voorziening beroep/hoger beroep afhankelijk van de rechtsgevolgen/-middelen in de beschikking van het IND vaak ook nog rechtmatig verblijf in Nederland (en opvang) mogelijk.

Bij de onderstaande categorieën zijn we ervanuit gegaan dat bij de afwijzende beschikkingen geen rechtsmiddelen worden ingediend en daarmee de asielzoeker niet mag blijven (anders wordt het 'nog in afwachting'). Daarnaast was uitgangspunt het perspectief van de bewoner (en niet dat van IND dat bijvoorbeeld hoger beroep indient).

Overzicht toekomstperspectief deelnemers

Ouders

Ook de selectie van ouders vond plaats op basis van lijsten van het COA. Bij de selectie is rekening gehouden met een aantal factoren:

- Deelname van minimaal 50% ouders met kinderen tot 6 jaar omdat deze kinderen zelf niet actief meededen aan het onderzoek;
- Deelname van zowel vaders als moeders.

Selectie van ouders vond dus plaats via een **gestratificeerde steekproef**. Per locatie werden 8 ouders (streefgetal) geïnterviewd, zie verder 3.4 en 4.3.

Professionals en vrijwilligers

In afstemming met de stuurgroep is aan de volgende categorieën professionals en vrijwilligers informatie gevraagd:

COA	Gezondheidszorg	Onderwijs	Vrijwilligers/activiteiten
- Locatie manager	- Praktijkverpleegkundige	- Basis (Regulier, Azc)	- Team up
- Programmabegeleider	- Jeugdverpleegkundige	- Middelbaar (Regulier,ISK)	- Vrolijkheid
- Woonbegeleider	- Jeugdpsycholoog	- Speciaal onderwijs	- Time 4 you
- Medewerker Kinderen			- Andere kinderactiviteiten
- NIDOS			- Speelzaal
			- VluchtelingenWerk

De locaties hebben respondenten voorgedragen op basis van elk van de bovenstaande rollen, zie voor het uiteindelijke bereik paragraaf 4.3.

3.3 Operationalisering onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen zijn uitgewerkt met behulp van het conceptuele raamwerk van de 9 leefgebieden. Het onderzoek richtte op twee of drie thema's per leefgebied waarvoor normen zijn geformuleerd. Iedere norm werd vervolgens uitgewerkt in verschillende indicatoren. Op basis van de indicatoren zijn vragen geformuleerd, zie paragraaf 3.4.

Daar waar relevant zijn vragen gesteld aan meerdere groepen respondenten om uitkomsten te kunnen vergelijken of trianguleren. De 9 leefgebieden zijn uiteindelijk uitgewerkt in 20 normen en ruim 50 indicatoren.

Voorbeeld van uitwerking

Een voorbeeld is het leefgebied Spel, recreatie en vrije tijd, dat onderzocht is op twee thema's:

1. Activiteiten in de locatie
2. Activiteiten in de omgeving van de locatie.

Aan deze thema's zijn normen gesteld, die vervolgens aan indicatoren zijn gekoppeld. Onderstaande tabel toont het voorbeeld voor activiteiten op de locatie:

Norm	Indicator
3.1 Deelname activiteiten in de locatie: Kinderen nemen wekelijks deel aan vrijetijd-activiteiten in de locatie	3.1a % locaties waar wekelijks activiteiten voor kinderen worden georganiseerd
	3.1b % kinderen (per leeftijdscategorie) dat aangeeft op structurele basis deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten in de locatie
	3.1c % kinderen dat aangeeft tevreden te zijn over het aanbod aan vrijetijdsactiviteiten in de locatie

3.4 Onderzoeksmethoden per groep deelnemers

Kinderen en jongeren

Kinderen zijn de belangrijkste experts op het gebied van hun leefomstandigheden. Het is daarom belangrijk hen te horen en hun meningen serieus te nemen. Ook is participatie uitgangspunt van dit onderzoek. Daarom vervulden kinderen een actieve rol als Reporters. De ontwikkelde methoden zijn in overeenstemming met de huidige wetenschappelijke standaarden voor participerend onderzoek met kinderen. De randvoorwaarden voor deze onderzoeksmethoden waren:

- Kinderen worden niet alleen gehoord maar ook actief betrokken als medeonderzoekers (empowerment);
- De methoden zijn aantrekkelijk, gevarieerd, uitdagend en toegankelijk;
- De moeilijkheidsgraad en lengte van sessies zijn aangepast aan de leeftijdscategorieën;
- De mate van begeleiding wordt afgestemd op hun zich ontwikkelende capaciteiten (evolving capacities).

Methodiek:

De kinderen en jongeren die aan het onderzoek deelnamen zijn in te delen in twee groepen: Reporters en andere kinderen en jongeren.

De Reporters werden een-op-een geïnterviewd. Voor deze methoden zijn kleurrijke vragenlijsten ontwikkeld met emoticons en staafdiagrammen en zo eenvoudig mogelijke taal. De kinderen kregen ook creatieve opdrachten zoals tekeningen en foto's en lichtten deze ter interpretatie zelf toe. De noodzaak tot vertalen en begeleiden werd met iedere individuele deelnemer afgestemd. De vragenlijsten zijn vooraf door de mede-onderzoekers vertaald, gecontroleerd en onderling afgestemd tot consensus over bijvoorbeeld woordkeuze was bereikt.

De Reporters werden na hun eigen diepte-interview begeleid bij het interviewen van andere kinderen en jongeren. De interviews van leeftijdsgenoten vonden plaats op basis van een versimpelde versie van de Reporters vragenlijst. De reporters kenden de vragen die zij aan hun leeftijdsgenoten dus al.

Proces en aantallen:

- Per locatie vond onderzoek plaats met 6 Child Reporters (6 t/m 12 jaar) en 6 Young Reporters (13 tot 18 jaar);
- Iedere Reporter interviewde vervolgens 2 kinderen uit de eigen leeftijdscategorie (of, indien kinderen zich voelden uitgesloten van de groep Reporters, betrok kind A kind B en kind B kind C);
- Het totale streefgetal bedroeg 360 per leeftijdscategorie (36 kinderen per locatie).

N.B. Bovenstaande aantallen zijn streefgetallen, zie voor daadwerkelijke bereik 4.3.

Ouders

Met ouders zijn diepte-interviews gehouden op basis van een vragenlijst.

De kennis van het Nederlands van ouders is vaak beperkter dan die van hun kinderen. Daarom is er, net als voor de kinderen en de jongeren, een zo simpel en beeldend mogelijke vragenlijst ontwikkeld. Denk aan veelvuldig gebruik van emoticons, staafdiagrammen en eenvoudige taal.

Ouders zijn zowel bevraagd over hun kind(eren) als over hun ervaringen als ouder.

Professionals en vrijwilligers

Professionals en vrijwilligers werden gevraagd om een online vragenlijst in te vullen.

Iedere deelnemer in deze groep beantwoordde in eerste instantie vragen over zijn/haar expertise. Via een routing kreeg een leraar bijvoorbeeld allereerst vragen over onderwijs te zien. Na deze vragen was er de mogelijkheid om – indien gewenst – over andere onderwerpen informatie te verschaffen. Over elk thema werd zowel door medewerkers van het COA als door ‘externen’ informatie geboden. Om de antwoorden te kunnen vergelijken met de andere groepen deelnemers, werd gevraagd uiterlijk één week na het locatiebezoek de surveys in te vullen.

Vragenlijst locatie

Met een online vragenlijst verzamelden we feitelijke informatie over de locaties. Per locatie is deze door de Locatiemanager en Programma- of Woonbegeleider informatie verstrekt.

De vragenlijst werd uitgestuurd voordat het locatiebezoek plaatsvond. Zo ontstond al een beeld van bijvoorbeeld de activiteiten voor kinderen. Hiermee konden antwoorden van kinderen (en ouders) gemakkelijker in een context worden geplaatst en vragen gericht worden gesteld.

3.5 Test en pilot

Alle instrumenten zijn voor aanvang van de uitvoer van het onderzoek uitvoerig getest. De online vragenlijsten over de locaties en die voor professionals en vrijwilligers zijn op locatie getest. De mensen die de vragenlijst testten zijn uitgebreid om feedback gevraagd.

Daarnaast heeft een pilot plaatsgevonden met de methodieken voor het interviewen van kinderen, jongeren en ouders. De onderzoeksinstrumenten zijn met de respondenten en de mede-onderzoekers geëvalueerd.

Op basis van de uitkomsten zijn de onderzoeksmethoden en planning aangepast en aangescherpt.

4. Onderzoeksproces

4.1 Dataverzameling

Het onderzoek op locatie heeft plaatsgevonden in de periode van november 2017 t/m februari 2018.

Om zo efficiënt en goed voorbereid mogelijk aan de slag te kunnen gaan in de locaties, zijn de Locatiemanager en Programma- of Woonbegeleider gevraagd om te helpen met onderstaande punten:

- Contact met professionals / vrijwilligers. De locaties vulden het overzicht van categorieën professionals en vrijwilligers in met namen en contactgegevens (zie 3.2) en stuurden vervolgens een e-mail met link naar de online survey naar hen. Avance stuurde indien nodig een herinnering;
- Verstrekken van een plattegrond in het geval van een grote locatie (voor het vinden van woningen);
- Reservering van een ruimte waar het onderzoek kon plaatsvinden;
- Uitsenden van uitnodigingen namens Avance aan Reporters en ouders.

N.B. Tijdens de samenwerking met het COA stond vertrouwelijke omgang met persoonsgegevens van alle deelnemers centraal. De door hen verstrekte informatie is reeds bij data invoer geanonimiseerd en veilig bewaard. Ook wordt niet bekend gemaakt uit welke afzonderlijke locaties de data afkomstig is.

Iedere locatie is gedurende een weekend bezocht door een team bestaande uit een hoofdonderzoeker en vijf mede-onderzoekers. Het onderzoeksteam werd bij aankomst wegwijs gemaakt en ontving zo nodig extra informatie (denk aan veiligheid). In de meeste locaties was gedurende het gehele onderzoek een contactpersoon aanwezig voor mogelijke praktische vragen.

Tijdens de ochtenden van dag 1 en 2 werden ouders geïnterviewd. Tijdens de middag van dag 1 ging het team aan de slag met Young Reporters (van 13 tot 18 jaar) en in de middag van dag 2 met Child Reporters (6 t/m 12 jaar) (zie bijlage voor de uitgebreide planning per locatie). Sessies met ouders alsook met Child en Young Reporters duurden circa 45 minuten en met andere kinderen en jongeren circa 20 minuten. Zie de bijlagen voor de volledige planning.

4.2 Uitdagingen

Tijdens de opzet en uitvoer van het onderzoek waren er verschillende uitdagingen, zoals:

1. Werving en inzet van mede-onderzoekers:

Niet alle locaties waren voor de mede-onderzoekers tijdens de weekenden vanuit hun woonplaatsen op tijd bereikbaar via het openbaar vervoer. Avance loste dit op door een team Noord en een team Zuid samen te stellen. In het geval van overmacht (ziekte, examens, enz.) bleek over het algemeen voldoende vervanging aanwezig. In slechts in enkele locaties is met een iets kleiner team gewerkt dat zich extra heeft ingezet;

2. Daling aantal bewoners en verschillen met lijsten verstrekt door het COA:

Vanwege doorstroom en een landelijke daling van het aantal asielzoekers dat er minder kinderen en vooral minder jongeren aanwezig waren dan bij de opzet was te voorzien. Dit laatste had vooral gevolgen voor het bereik van jongeren, zie 4.3;

Ook bleek tijdens de uitvoer bleek dat er verschillen waren tussen de lijsten van het COA en de daadwerkelijke bewoners. Hier is een beroep gedaan op het improvisatietalent van het onderzoeksteam, dat vaak met zelf aangeboden hulp van kinderen en ouders andere bewoners die niet op de lijsten stonden alsnog kon vragen om deel te nemen aan het onderzoek.

3. De werving van kinderen, jongeren en ouders, timing en planning:

Avance hield er van tevoren rekening mee dat de schriftelijke uitnodigingen van Reporters en ouders niet als vanzelfsprekend zou leiden tot aanwezigheid van de deelnemers op de juiste tijd en in de onderzoeksruimte. Leden van het onderzoeksteam wachtten standaard 10 minuten en gingen vervolgens een-op-een naar de uitgenodigde deelnemers toe. Het feit dat men van tevoren middels een brief was ingelicht maakte de werving wel gemakkelijker;

In de praktijk moest de planning (zie bijlage) regelmatig worden aangepast. Aangezien het voor deelnemers ook mogelijk was om elders dan in de onderzoeksruimte deel te nemen aan het onderzoek, hielden leden van het onderzoeksteam elkaar op de hoogte van de plek en (verwachte) lengte van sessies. Het onderzoeksteam heeft zich in iedere locatie met volle kracht ingezet om zoveel mogelijk kinderen, jongeren en ouders te bereiken binnen de eindtijd;

4. Verschillende specialisaties professionals en vrijwilligers in relatie tot de survey:

Vanwege de diversiteit van professionals en vrijwilligers bleek het onmogelijk om ieder individu om informatie te vragen over alle leefgebieden. Een complexere opzet van de vragenlijst met routings bleek nodig. Respondenten werden in eerste instantie bevraagd over leefgebieden die binnen de eigen expertise vielen. Vervolgens kregen zij de ruimte om informatie te geven over andere onderwerpen waar zij mee bekend waren;

5. Response rate van professionals en vrijwilligers:

Aan de locatiemanager/contactpersoon is gevraagd de survey onder professionals en vrijwilligers te verspreiden met een (door Avance opgestelde) toelichtende e-mail. Avance ontving een overzicht met namen en contacten om herinneringen te sturen. Om tot een redelijke respons te komen bleek het uitsturen van reminders noodzakelijk.

4.3 Bereik

Het totale bereik van kinderen, jongeren en ouders bedroeg:

148 Kinderen
68 Child Reporters
80 andere kinderen

87 jongeren
55 Young Reporters
32 andere jongeren

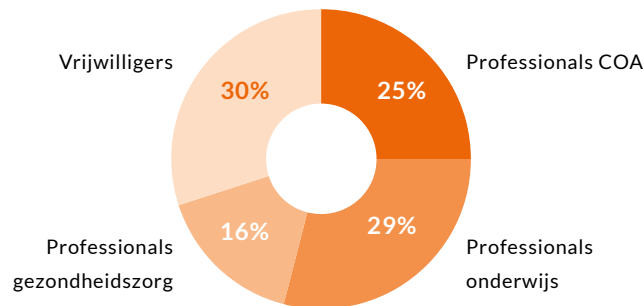
77 ouders

Met de online survey zijn
**76 professionals en
vrijwilligers bereikt**

Onderstaande diagram geeft de verdeling van professionals en vrijwilligers weer over vier hoofdcategorieën.

4.4 Data-analyse en kwaliteitscontrole

Hieronder volgt een beschrijving van de data-analyse en kwaliteitscontrole van data van dit onderzoek. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn:

- Online database
- Data completion en data cleaning
- Kwantitatieve analyse
- Kwantitatieve analyse
- Synthese analyse
- Representativiteit

Online database

Voor de vragenlijsten over de locatie en online survey voor professionals en vrijwilligers is gebruik gemaakt van het programma Survey Gizmo. De respondenten ontvingen een link naar de vragenlijst.

Survey Gizmo is ook gebruikt als database voor de informatie die verzameld is op locatie. Na het veldbezoek voerden de onderzoekers de data in en vond direct een eerste data check plaats.

Data completion en cleaning

Na data invoer vonden 'data completion' en 'data cleaning' plaats.

Data completion is het compleet maken van de data. Waar bijvoorbeeld een antwoord op een meerkeuzevraag ontbrak maar wel een toelichting was ingevuld, werd de met de hand ingevulde vragenlijst nog eens geraadpleegd en de data aangevuld.

Data cleaning houdt in dat er keuzes worden gemaakt zodat antwoord en toelichting met elkaar in overeenstemming zijn. Een voorbeeld is dat sommige jonge kinderen bij 'activiteiten' dachten aan bijvoorbeeld zonder begeleiding voetballen.

Kwantitatieve analyse

De kwantitatieve analyse werd per norm en indicator gestructureerd. De analyse van de verschillende groepen deelnemers (jongeren, kinderen, ouders, professionals en locaties) zijn naast elkaar gepresenteerd voor een getrianguleerd en genuanceerd beeld per norm en indicator. Er zijn verschillende analyses uitgevoerd. Zo is er gekeken naar gemiddelde scores, distributie scores en zijn er verschillende cross checks op de data uitgevoerd. Op basis van de data zijn ook nieuwe variabelen geconstrueerd ter contextualisering van analyses. Denk aan de het berekenen van % per locatie.

Kwalitatieve analyse

De kwalitatieve data, verkregen via toelichtingen op meerkeuzevragen en open vragen, is op basis van de antwoorden op onderwerpen gecategoriseerd (coding). Vervolgens zijn de aantallen antwoorden binnen iedere categorie geteld om te achterhalen welke het vaakst werden genoemd.

Synthese analyse

Bovenstaande processen hebben geleid tot het verkrijgen van valide data. De kwantitatieve en kwalitatieve data zijn vervolgens samengebracht en geanalyseerd. Zo kregen we een genuanceerd begrip van de onderwerpen die voor alle deelnemers 'leven'. Op basis van deze synthese analyse zijn voorlopige conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

De voorlopige conclusies en aanbevelingen zijn allereerst voorgelegd aan de stuurgroep. Voor verdere contextualisering en het formuleren van praktische en uitvoerbare aanbevelingen vond vervolgens een sense making sessie plaats. Bij deze bijeenkomst reflecteerden we samen met een brede groep betrokkenen op de voorlopige conclusies en aanbevelingen.

4.5 Beperkingen van het onderzoek

Het onderzoek kende een aantal beperkingen. De twee belangrijkste beperkingen zijn:

- 1 Prioriteiten per leefgebied.** Wij hebben de 9 leefgebieden meetbaar gemaakt via de normen die gebaseerd zijn op het IVRK. Daarbij was het niet realistisch om alle aspecten van een leefgebied te onderzoeken. Per leefgebied hebben wij daarom in overleg met de Stuurgroep de belangrijkste onderzoekthema's bepaald. Die thema's geven samen een zo compleet mogelijk beeld van de huidige leefomstandigheden van de kinderen en jongeren waar het onderzoek zich op richt. Een consequentie hiervan is dat niet alle mogelijke aspecten van een leefgebied onderzocht zijn.
- 2 Uitkomsten niet generaliseerbaar.** De getrokken steekproef onder kinderen, jongeren en ouders is in kwantitatief opzicht representatief voor de totale groep van kinderen in de opvang noch voor de opvanglocaties. Toch kunnen we de uitkomsten niet zomaar generaliseren voor alle kinderen in de Nederlandse asielopvang: de kwalitatieve representativiteit is beperkt. De onderzoekspopulatie is zeer heterogeen door de grote verschillen in de omstandigheden, locaties en achtergronden van kinderen in azc's en gezinslocaties.

5. Resultaten: Kwantitatieve en kwalitatieve data per leefgebied

In dit hoofdstuk staan per leefgebied de kwantitatieve en kwalitatieve analyses weergegeven. Het doel is om de lezer inzicht te geven in het proces dat heeft geleid tot de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek.

In de tekst staat per leefgebied weergegeven welke onderwerpen zijn onderzocht en aan welke groepen deelnemers informatie over deze onderwerpen is gevraagd.

Leefgebied 1: Gezin en opvoeding

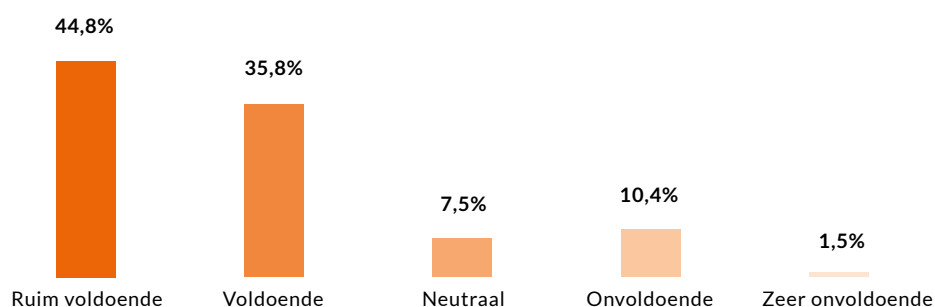
Ouderverantwoordelijkheid en opvoedingsondersteuning

Ouderverantwoordelijkheid

Informatie van: ouders, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Ruim 80% van de ouders vindt dat zij voldoende kunnen beslissen hoe zij hun kinderen opvoeden.

Van de professionals en vrijwilligers vindt ruim 60% dat de zeggenschap van ouders over de opvoeding ruim voldoende of voldoende is. Bijna 7% geeft aan dat het onvoldoende is. De overige respondenten zijn neutraal of kunnen de vraag niet beantwoorden.

Kwalitatieve data:

Op de vraag aan ouders of zij zeggenschap over de opvoeding van hun kind(eren) ervaren, geven 21 ouders de toelichting dat zij zelf beslissen. Daarnaast geven 8 ouders aan dat het verblijf in het azc of de gezinslocatie hun

zeggenschap negatief beïnvloedt. 4 andere ouders geven expliciet aan dat hun eigen manier van opvoeden enigszins verschilt van de Nederlandse manier, maar niet op problematische wijze. Alle andere ouders (44) geven geen toelichting.

Op de vraag over (on)mogelijkheden in de invulling van hun ouderrol, geven ouders vooral beperkingen te ervaren vanwege de woonsituatie in de gezinslocatie (8) of het azc (6), gebrek aan privacy (8), beperkte kennis van de Nederlandse taal (8) en financiën (5).

Volgens de professionals en vrijwilligers hebben ouders vooral een (eigen) geschikte woonruimte en opvoedingsondersteuning nodig.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Ouders in gezinslocaties ervaren minder zeggenschap over de opvoeding van hun kind(eren) dan ouders in azc's (70%-85%). Veel ouders in gezinslocaties voelen zich bovendien beperkt in hun ouderrol vanwege de meldplicht op alle werkdagen (t.o.v. 1 keer per week in azc's). Ook ervaren veel ouders het feit dat het gezin binnen de gemeentegrens moet blijven als beperkend. Zij kunnen bijvoorbeeld nooit een dagje weg met de kinderen.

Opvoedingsondersteuning

Informatie van: locaties, ouders, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

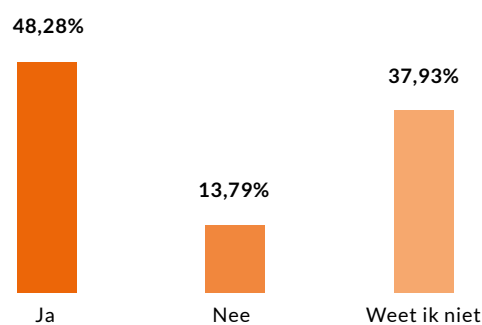
80% van de onderzochte locaties biedt (praktische) ouderschapsondersteuning (COA) en/of opvoedingsondersteuning (GGD) aan.

N.B. in het onderzoek is de term opvoedingsondersteuning gebruikt.

Volgens de locaties krijgt **gemiddeld 27% van de ouders opvoedingsondersteuning.**

Naar schatting van de locaties heeft op azc's nergens meer dan 35% van de ouders opvoedingsondersteuning, met een gemiddelde van 15%. In twee van de drie onderzochte gezinslocaties krijgt naar schatting 80% van de ouders deze ondersteuning, met een gemiddelde van 55%.

Bijna de helft van de professionals en vrijwilligers geeft aan dat de locatie ouderschaps- en/of opvoedingsondersteuning biedt. 38% van de professionals en vrijwilligers is niet op de hoogte.

Van de professionals op de locaties waar deze ondersteuning geboden wordt vindt 30% van de professionals en vrijwilligers dat het aanbod ruim voldoende of voldoende is, 40% is neutraal, en **30% beoordeelt het aanbod als onvoldoende.**

Kwalitatieve data:

De behoeften van ouders zijn divers. Van degenen die geen hulp ontvangen zegt de helft dit niet nodig te hebben, de andere helft geeft aan niet van het aanbod te weten.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

20% van de ouders in gezinslocaties krijgen ondersteuning, in azc's bedraagt dit percentage 25%. In gezinslocaties is 53% van de professionals en vrijwilligers niet op de hoogte van het aanbod, in azc's bedraagt dit percentage 25%.

Leefgebied 2: Wonen

Privacy, bereikbaarheid essentiële voorzieningen (supermarkt, dokter, school en sportverenigingen) en stabiele leefomgeving c.q. verhuizingen

Privacy

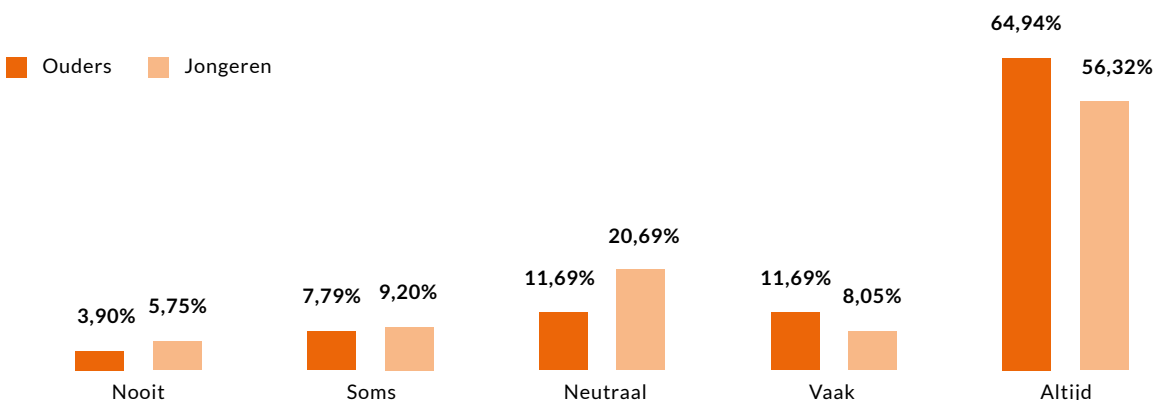
Informatie van: jongeren, ouders, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

52% van de jongeren en 47% van de ouders ervaart voldoende privacy in de locatie. Daartegenover ervaart 18% van de jongeren en 37% van de ouders onvoldoende privacy.

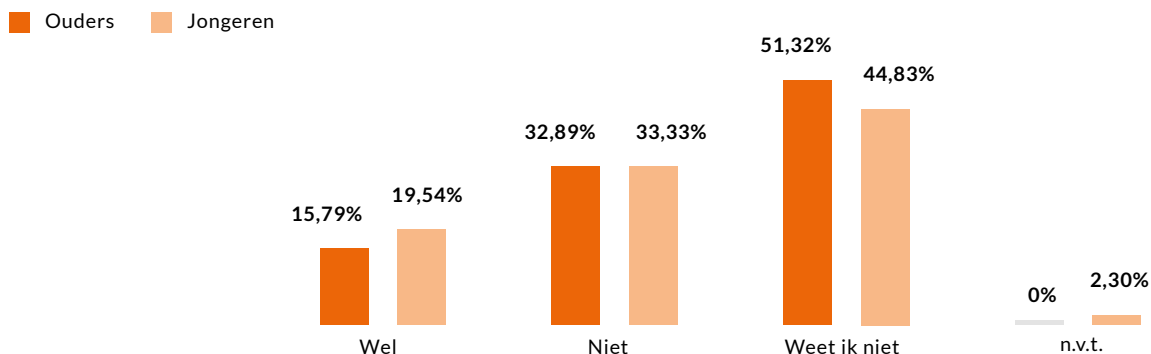
Van de professionals en vrijwilligers heeft 60% geen mening, 14% vindt dat er voldoende privacy voor gezinnen is en 21% onvoldoende. Over de tien locaties genomen deelt gemiddeld 35% van de bewoners hun woonruimte en/of voorzieningen met niet gezinsleden. De variatie is echter zeer groot. Op vier locaties hoeft geen van de gezinnen woonruimte/voorzieningen te delen. Terwijl op drie locaties meer dan 90% van de gezinnen woonruimte/voorzieningen deelt met niet-gezinsleden.

64,94% van de ouders en 56,32% van de jongeren geeft aan dat professionals en vrijwilligers altijd aankloppen of -bellen alvorens de woonruimte te betreden. .

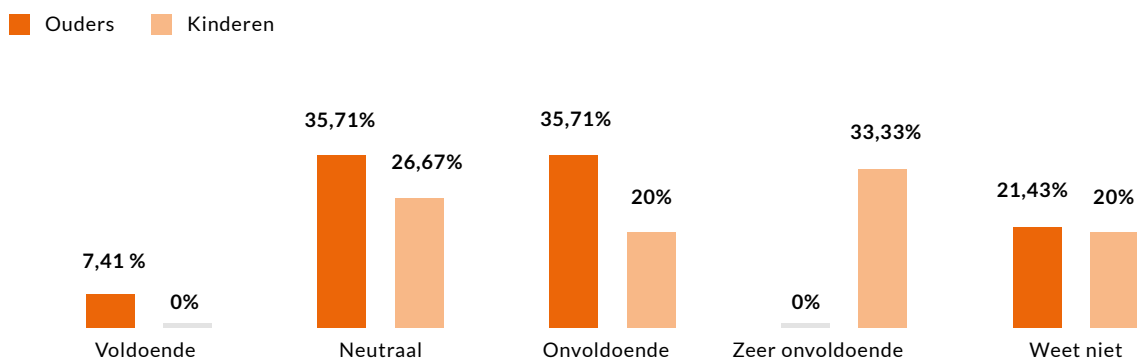

Van de professionals en vrijwilligers geeft 67% aan dat zij altijd aankloppen, 27% meestal en 6,67% weet het niet.

15,79% van de ouders en 19,54% van de jongeren geeft aan inspraak te hebben in het delen van woonruimte met niet-gezinsleden (al dan niet en met wie).

Van de professionals en vrijwilligers geeft circa 35,71% aan dat ouders en 53,33% dat kinderen onvoldoende inspraak hebben in het delen van woonruimte.

Kwalitatieve data:

Voor ouders is de ervaring van **privacy sterk gekoppeld aan eigen woonruimte** voor het gezin, dit laatste wordt in locaties waar dit het geval is als zeer positief beoordeeld.

Zowel jongeren als ouders zijn minder tevreden indien de woonruimte en/of voorzieningen worden gedeeld, o.a. omdat vrouwelijke bewoners met hoofddoek deze in de woonruimte niet af kunnen doen.

Ook geven ouders aan nauwelijks mogelijkheden te hebben voor een **eigen inrichting van de woonruimte** (spiegel of schilderij ophangen, eigen stoel, enz.).

Ook geven bewoners aan dat er na aankloppen van professionals en vrijwilligers **langer gewacht moet worden** zodat moeder en dochters die een hoofddoek dragen tijd hebben om hun haren te bedekken.

Professionals en vrijwilligers benadrukken met name dat kinderen **meer inspraak** zouden moeten hebben bij het delen van woonruimte.

Ook zijn er klachten indien de **behuizing klein** is, ook wanneer het gezin eigen woonruimte heeft. Men spreekt in die gevallen over 4 tot 5 personen in 1 kamer, drukte, gebrek aan speelruimte voor kinderen en privacy voor jongeren om huiswerk te maken.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In gezinslocaties ervaren zowel jongeren als ouders **minder privacy** dan in azc's. Ook kloppen professionals en vrijwilligers volgens ouders en jongeren minder aan dan in azc's (44% - 75% ouders; 36% - 60% jongeren).

Bereikbaarheid essentiële voorzieningen

Informatie van: locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Gemiddeld liggen 70% van de essentiële voorzieningen (supermarkt, dokter, enz.) voor bewoners op een loopafstand van maximaal 15 minuten. De voorzieningen die niet op loopafstand liggen zijn met het openbaar vervoer in een half uur te bereiken. **Van de scholen ligt 50% wel en 50% niet op loopafstand.**

81% van de professionals en vrijwilligers vindt dat de voorzieningen voldoende of ruim voldoende bereikbaar zijn, 15,63 % vindt de bereikbaarheid onvoldoende is en 3,13% weet het niet.

Voor kinderen is de tevredenheid bij professionals en vrijwilligers net iets lager. 75% geeft dat de voorzieningen voldoende bereikbaar zijn, 21,88% vindt de bereikbaarheid onvoldoende en 3,13% weet het niet.

82% van de jongeren, 75% van de kinderen en 69% van de ouders heeft een **fiets**.

Kwalitatieve data:

De professionals en vrijwilligers die de toegang tot essentiële voorzieningen onvoldoende vinden geven de volgende twee problemen aan:

1. **Loopafstand tot winkels.**
2. **Afstand naar school ruim waardoor er beperkt contact mogelijk is tussen school en ouders.**

Stabiele leefomgeving c.q. verhuizingen

Informatie van: kinderen, jongeren, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

De kinderen en jongeren die deelnamen aan het onderzoek geven aan dat zij **meer dan 1x per jaar verhuizen**. Het aantal verhuizingen is met name in de eerste periode hoog vanwege de (koppeling van verhuizingen aan de) asielprocedure.

Uit eerder onderzoek⁵ bleek dat kinderen in de centra gemiddeld **1 keer per jaar verhuizen**. Deze bevinding is voorgelegd aan professionals en vrijwilligers; 55% vindt dit **onacceptabel**, 30,3% acceptabel en 14,7% staat hier neutraal tegenover.

5 'Ontheemd', de verhuizingen van asielzoekerskinderen in Nederland. Onderzoeksrapport Werkgroep Kind in AZC, 2013.

Kwalitatieve data:

Kinderen en jongeren noemen zowel positieve als negatieve gevolgen van verhuizingen. De ervaringen op specifieke onderwerpen (vrienden, school, locatie) zijn ongeveer 50/50. Zij beoordelen het verplicht moeten verhuizen wel als negatief.

Professionals signaleren meer negatieve effecten dan positieve effecten, zoals het verliezen van vrienden en schoolachterstand.

De negatieve gevolgen die het meest genoemd worden door alle respondenten zijn **achterstand op school en het verliezen van vrienden.** Deze negatieve gevolgen zijn ook in eerdere onderzoeken benadrukt.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In gezinslocaties ligt het gemiddelde aantal verhuizingen hoger dan in azc's (4,8 jongeren en 3,6 kinderen in gezinslocaties t.o.v. 1,8 jongeren en 1,7 kinderen in azc's). Dit komt omdat gezinnen doorgaans langer in Nederland zijn. In gezinslocaties laten vooral jongeren (17) zich negatief uit over het moeten verhuizen).

Leefgebied 3: Spel, recreatie en vrije tijd

Deelname activiteiten in de locatie en in de omgeving van de locatie

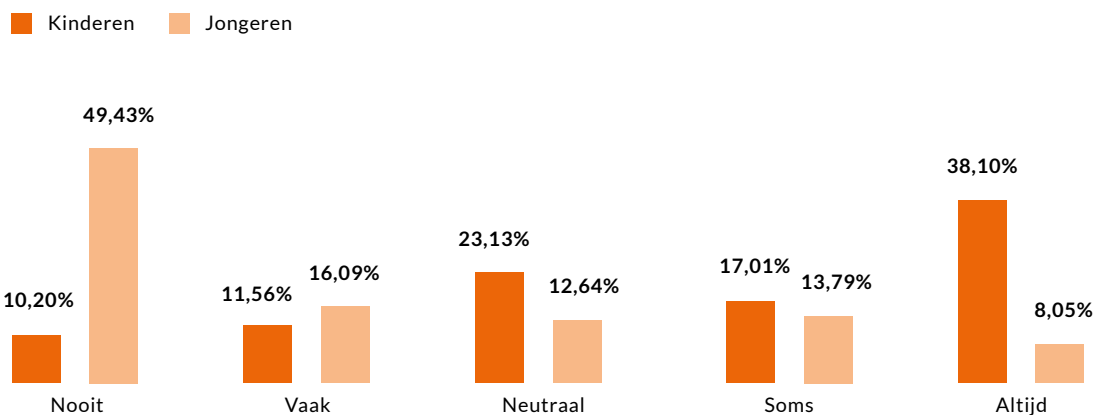
Deelname activiteiten in de locatie

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Van de locaties is gevraagd welke activiteiten er georganiseerd worden (Team Up, Vrolijkheid, enz.) om te weten waarover bewoners spreken en indien nodig door te vragen.

Van de kinderen doet 55% (bijna) altijd mee aan activiteiten in de locatie en **van de jongeren geeft 50% aan nooit mee te doen** en nog eens 16% bijna nooit.

Wel is 75% van de jongeren tevreden over de kwaliteit van hetgeen aangeboden is. Van de kinderen is 83% tevreden over de kwaliteit van het aanbod.

51% van de professionals en vrijwilligers geeft aan dat het aanbod aan activiteiten in de locatie voldoende is, 24% is neutraal en 21% vindt dat het aanbod onvoldoende is.

Kwalitatieve data:

Uit de toelichtingen van jongeren blijkt dat zij beperkt deelnemen aan activiteiten omdat er **geen of weinig aanbod voor jongeren** is. Een lager aantal kinderen geeft ook aan dat er niet veel aanbod is. **Voor zover er aanbod is zijn de jongeren zeer tevreden.**

Kinderen geven vooral aan zich goed, blij of vrolijk te voelen en het leuk te vinden samen met vrienden te zijn tijdens de activiteiten. **Kinderen doen vooral mee aan sport en activiteiten op het gebied van kunst.**

Professionals en vrijwilligers spreken over de noodzaak om **meer leeftijdsspecifieke activiteiten voor jongeren en eigen honk/ruimte per leeftijdsgroep.**

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

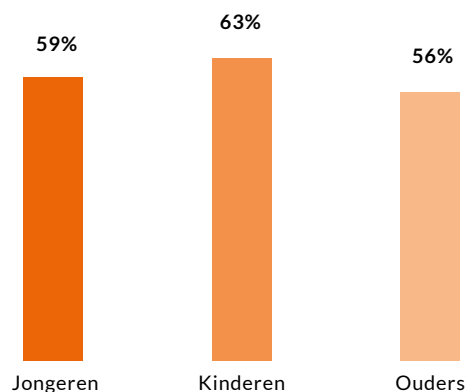
In eerste instantie lijkt op dit onderwerp geen verschil tussen gezinslocaties en azc's. In één gezinslocatie is er echter weinig aanbod en is het lokale beleid gericht op deelname aan sportactiviteiten buiten de locatie waarvan ook de financiering door het COA wordt geregeld. In de andere twee gezinslocaties is een groter aanbod dan in azc's.

Deelname activiteiten in de omgeving van de locatie

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

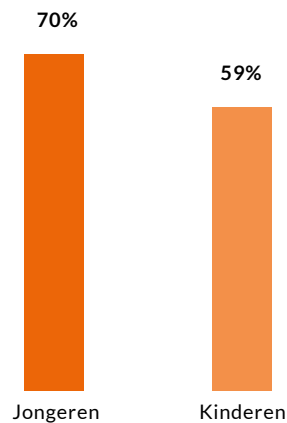
Kwantitatieve data:

59% van de jongeren, 63% van de kinderen en 56% van de ouders is niet geïnformeerd over activiteiten in de nabije omgeving van de locatie.

Van de professionals en vrijwilligers vindt 40% dat gezinnen voldoende zijn geïnformeerd, 13,3% vindt de informatievoorziening onvoldoende, 20% is neutraal en 27% weet het niet.

Van de jongeren wenst 70% (meer) deel te nemen aan activiteiten buiten de locatie van de kinderen 59%.

De meesten geven de voorkeur aan sport en kunsteducatie.

Financiële hulp voor deelname

Informatie van: Ouders, professionals en vrijwilligers

Volgens de locaties wordt gemiddeld **37% van de gezinnen wordt ondersteund in het aanvragen van financiële hulp** voor deelname van kinderen aan vrijetijdsactiviteiten in de omgeving van de locatie.

75% van de ouders is niet geïnformeerd over deze mogelijke financiële ondersteuning.

Van de professionals en vrijwilligers vindt 10% de aangeboden hulp in het aanvragen van deze hulp voldoende, 6,46% vind deze onvoldoende, 35% is neutraal, en 42% weet het niet.

Kwalitatieve data:

In de toelichtingen geven kinderen en jongeren die deelnemen aan activiteiten buiten de locatie aan dat zij dit doen **via school**, bijvoorbeeld **zwemles**.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Het percentage kinderen en jongeren dat meedoet aan activiteiten buiten de locatie is hoger in gezinslocaties dan in azc's. In gezinslocaties krijgen ook meer gezinnen hier financiële hulp voor dan in azc's (80% t.o.v. 19%).

Leefgebied 4: Onderwijs

Deelname activiteiten in de locatie en in de omgeving van de locatie

Toegang tot onderwijs

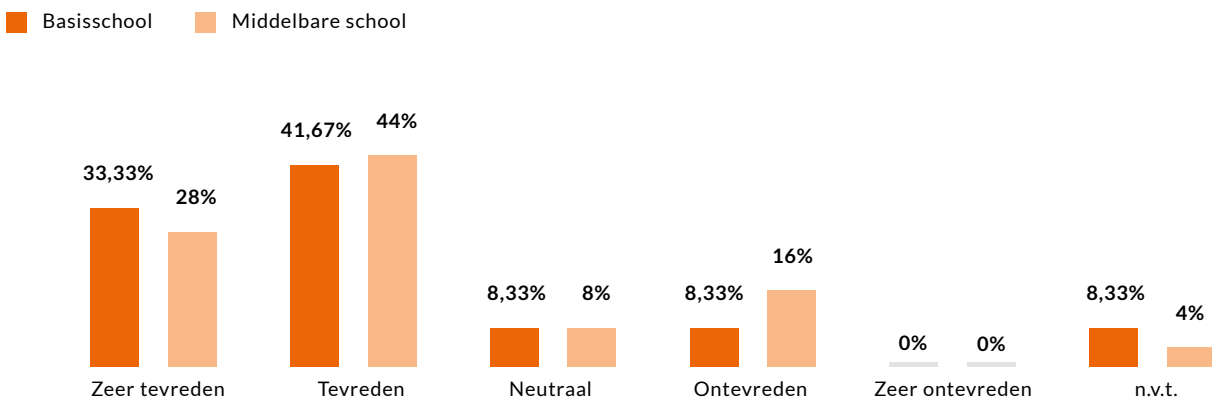
Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Volgens de onderzochte locaties gaat **99% van de kinderen (en jongeren) naar school**.

Van de jongeren is 79% tevreden over de middelbare school. 75% geeft aan op het juiste niveau deel te nemen.
Van de kinderen is 86% tevreden en van de ouders 82%.

75% van de professionals en vrijwilligers is tevreden over de kwaliteit van de basisschool en 72% is tevreden over de middelbare school. Echter, **16% is niet tevreden over de toegang tot de middelbare school** (t.o.v. 8% ontevredenheid over de toegang tot de basisschool).

Ruim 70% van de professionals en vrijwilligers is tevreden over de kwaliteit van zowel basisscholen als de middelbare scholen. 4% onder hen is ontevreden over de kwaliteit van de basisscholen en 8,3% is ontevreden over de middelbare scholen. Overige professionals en vrijwilligers gaven aan neutraal te zijn of geen antwoord te geven.

Kwalitatieve data:

Bij alle groepen deelnemers is het beeld **positief**. Bewoners beoordelen zowel de kwaliteit van de docenten als onderwijs positief. Van de kinderen geven er negen expliciet aan het leuk te vinden Nederlands te leren, ouders zien dit ook als positief gegeven.

Professionals en vrijwilligers zien vooral verbeterpunten op het gebied van **doorstroom van het ISK naar regulier onderwijs** die in de praktijk complex is.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In de gezinslocaties geven twee geïnterviewde ouders aan dat hun kind in een vorige locatie regulier onderwijs genoot maar nu niet meer. Het feit dat er amper verschillen zijn tussen de percentages kinderen en jongeren in gezinslocaties en azc's die naar het regulier onderwijs gaan terwijl gezinnen in gezinslocaties vaak langer in Nederland zijn, duidt erop dat dit vaker voorkomt.

Sommige kinderen en jongeren die wel naar regulier onderwijs geven aan zich te schamen dat ze in een gezinslocatie wonen. Enkele ouders van kinderen die regulier onderwijs volgen geven aan dat hun kinderen meer in gescheiden werelden leven en zich meer schamen voor hun woonsituatie dan toen het gezin verbleef in een azc.

Toegang tot speciaal onderwijs

Informatie van: ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Op 80% van de locaties wonen kinderen met een beperking. Van de locaties geeft 60% aan dat kinderen met een beperking naar speciaal onderwijs gaan. Het is niet bekend of de kinderen op de locaties waar niet naar speciaal onderwijs wordt gegaan de schoolgaande leeftijd hebben en thuis zitten of naar regulier onderwijs gaan.

50% van de ouders geeft aan dat hun kind met een beperking (nog) niet naar speciaal onderwijs gaat (3 van de 6). Ouders waarvan het kind speciaal onderwijs geniet zijn allemaal tevreden over de kwaliteit.

Het beeld dat professionals en vrijwilligers bieden van de toegang tot speciaal onderwijs is **diffuus**. 41,7% van de professionals en vrijwilligers is tevreden over de toegang tot het speciaal basis onderwijs. 12,5% is ontevreden. 29,17% is neutraal en 16,67% geeft aan dat het niet voor hen van toepassing is.

Over de toegang tot speciaal middelbaar onderwijs lijken de professionals en vrijwilligers minder tevreden. 27,27% geeft aan tevreden te zijn met de toegang. 13,64% is ontevreden. 22,73% is neutraal en 36,36% is het niet van toepassing.

Het beeld dat professionals en vrijwilligers geven van de kwaliteit van speciaal onderwijs is iets minder diffuus. **34,78% is tevreden over de kwaliteit van het basisonderwijs.** 4,35% is ontevreden en 26,09% is neutraal. De overige respondenten gaven aan dat deze vraag voor hen niet van toepassing was.

Over de kwaliteit van het speciaal middelbaar onderwijs zijn iets meer respondenten ontevreden (8,7%). 30,43% is tevreden, 21,74% neutraal en de andere respondenten gaf aan dat deze vraag voor hen niet van toepassing was.

Het overleg tussen professionals op locatie en onderwijsinstanties wordt door 44% van de professionals en vrijwilligers met voldoende beoordeeld, door 7,41% met onvoldoende, 35% geeft aan dat het niet van toepassing is en 26% is neutraal.

Kwalitatieve data:

Bij de toelichtingen van de drie ouders waarvan het kind nog niet naar school gaat blijkt dat één kind nog in afwachting is van een operatie en twee andere kinderen wachten op hun toelating. Twee van deze kinderen krijgen eens per week logopedie.

Professionals en vrijwilligers geven aan dat er momenteel geen standaard voor het multidisciplinair overleg (MDO) is. Professionals vinden dat er grote variatie is in structuur, kwaliteit en regelmaat.

Leefgebied 5: Gezondheid

Toegang tot lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg

Toegang tot lichamelijke gezondheidszorg

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

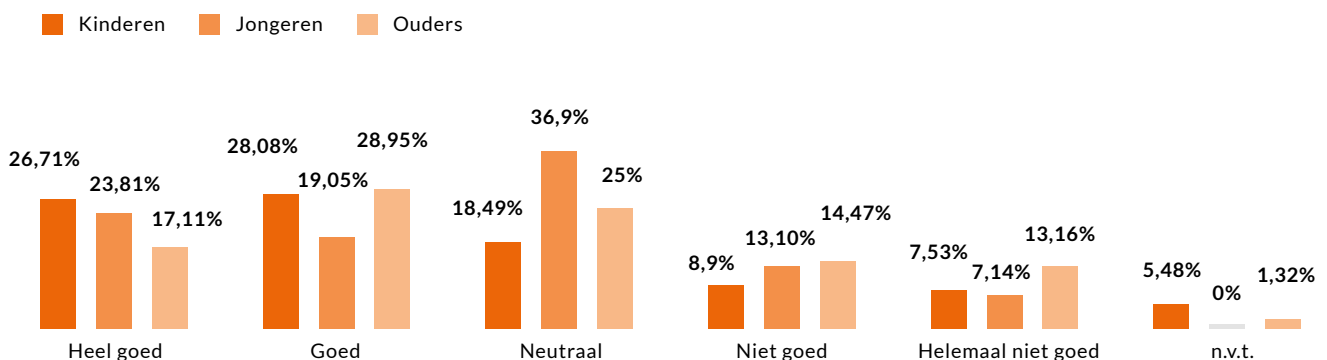
Kwantitatieve data:

Op 100% van de onderzochte locaties was het GZA en een huisarts aanwezig.

Van de professionals en vrijwilligers is **31,25%** zeer tevreden over de toegang van kinderen tot de gezondheidszorg, 43,75% tevreden en 18,75% neutraal. 6,25% is ontevreden over de toegang.

Over de kwaliteit van de gezondheidszorg voor kinderen is 26,67% van de professionals en vrijwilligers zeer tevreden, 40% tevreden, 13,33% ontevreden en 13,33% neutraal. 26,67% geeft aan het niet te weten.

44,44% van de professionals en vrijwilligers vindt dat kinderen en ouders voldoende geïnformeerd zijn, 5,56% beoordeelt de informatievoorziening als ruim voldoende, **16,67% als onvoldoende**, 5,56% als matig, 16,67% is neutraal en 11,11% geeft aan het niet te weten.

Kwalitatieve data:

Vooraf jongeren en ouders voelen zich niet altijd serieus genomen of goed geholpen; er zou slechts worden aangeraden paracetamol te nemen en veel water te drinken en ook ‘ze doen niks’ is een veel gehoorde klacht. Een aantal ouders heeft ook het idee dat het niet serieus genomen worden te maken heeft met hun status. Kinderen zijn vaker tevreden en geven vaker specifiek aan goed en op een aardige manier te zijn geholpen.

Sommige professionals vinden dat het systeem en de behandelmethodes beter moeten worden uitgelegd. Daarnaast zijn spreekuren niet frequent genoeg of te kort en wachttijden daardoor te lang.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In het onderzoek komen geen verschillen tussen gezinslocaties en azc's naar voren op het gebied van de lichamelijke gezondheidszorg.

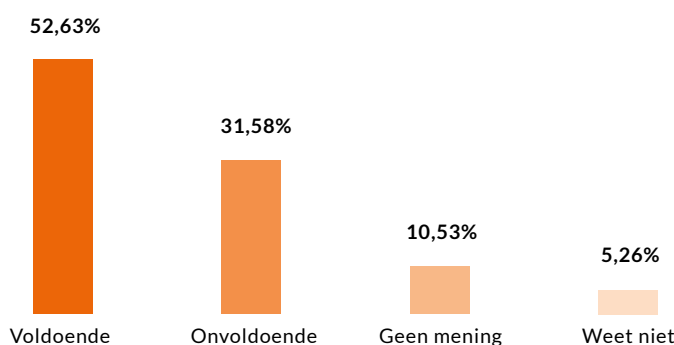
Toegang tot geestelijke gezondheidszorg

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

In totaal maken er op de onderzochte locaties op dit moment 47 kinderen gebruik van geestelijke gezondheidszorg. 30 van deze kinderen wonen op één locatie. Op 5 locaties maakt, naar schatting van de locatie, geen enkel kind gebruik hiervan.

53% van de professionals en vrijwilligers vindt dat er voldoende aandacht is voor het belang van geestelijke gezondheidszorg voor kinderen.

Over de toegankelijkheid van geestelijke gezondheidszorg voor kinderen is 26,32% van de professionals en vrijwilligers tevreden, 10,53% zeer tevreden, 15,79% ontevreden, 10,53% zeer ontevreden, 26,32% is neutraal en 15,79% weet het niet.

36,84% van de professionals en vrijwilligers is tevreden over de kwaliteit van de aan kinderen geboden geestelijke gezondheidszorg, 5,26% zeer tevreden, 26,32% ontevreden, 15,79% neutraal en 15,79% weet het niet.

Over de kwaliteit van geestelijke gezondheidszorg aan ouders is 31,58% van de professionals en vrijwilligers tevreden, 5,26% zeer tevreden, 10,53% ontevreden, 31,58% neutraal en 21,05% weet het niet.

12% van de kinderen en 7,5% van de jongeren heeft weerbaarheidstraining of therapie gevolgd.

Van hen zijn respectievelijk 62,5% en 75% tevreden over de kwaliteit; kinderen en jongeren hebben verdeelde meningen over de effectiviteit van de therapie die zij hebben gevolgd, maar diegenen die een weerbaarheidstraining volgden zeggen er ook na jaren nog veel aan te hebben.

10% van de ouders geeft aan dat hun kind training of therapie heeft gehad, 19,5% van de ouders heeft zelf therapie. 22% van de jongeren meldt dat een ouder therapie heeft.

50% van de ouders is tevreden over de kwaliteit van de aan hun kinderen geboden geestelijke gezondheidszorg en 47% is tevreden over de therapie die zij zelf hebben gevolgd.

Kwalitatieve data:

Kinderen en jongeren hebben verdeelde meningen over de effectiviteit van de therapie die zij hebben gevolgd, maar **diegenen die een weerbaarheidstraining volgden zeggen er ook na jaren nog veel aan te hebben.**

De helft van de jongeren geeft aan dat de hulp aan ouders geen vooruitgang heeft gebracht, een kwart spreekt over vooruitgang en een kwart weet het niet. Van de ouders geven er 2 aan dat hun behandeling is stopgezet vanwege verhuizing en dat hun toestand is verslechterd, 2 spreken over een gebrek aan vooruitgang en 1 geeft aan dat de behandeling goed heeft geholpen.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg zijn er grote verschillen. 66,67% van de professionals en vrijwilligers in gezinslocaties geeft aan dat er onvoldoende aandacht is voor de geestelijke gezondheidszorg van kinderen. Bij de azc's gaat het hier maar om 15%.

Leefgebied 6: Veiligheid

Voorlichting, bescherming en weerbaarheid

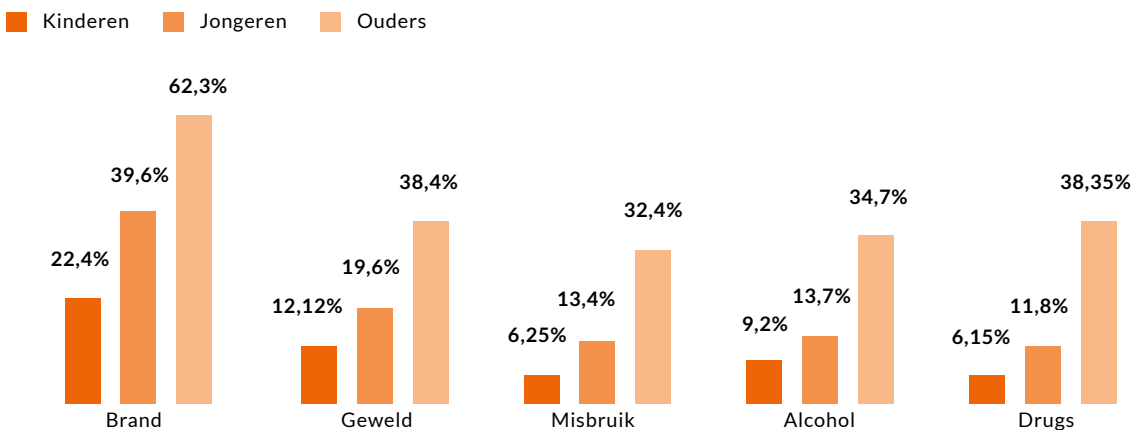
Voorlichting

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

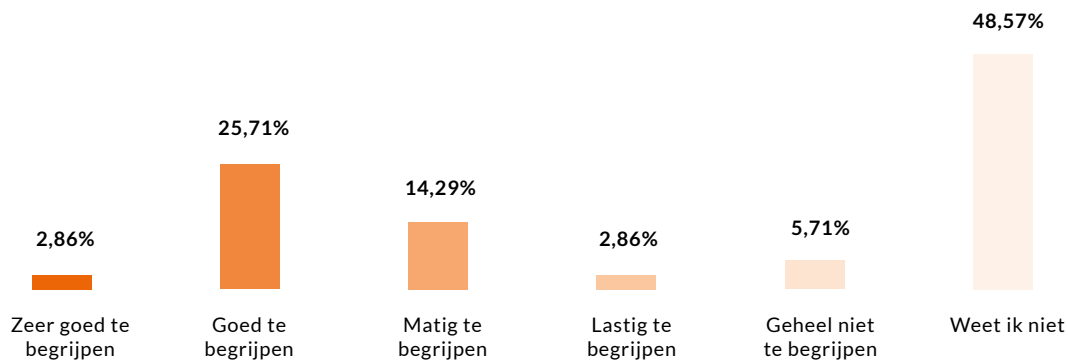
Kwantitatieve data:

Kinderen, jongeren en ouders zijn beperkt voorgelicht over veiligheidsrisico's. Men is het meest voorgelicht over wat te doen bij brand.

% bewoners dat is voorgelicht over:

Het materiaal voor voorlichting wordt door professionals en vrijwilligers als volgt beoordeeld:

Ruim 25% van de professionals geeft aan dat het voorlichtingsmateriaal voor kinderen en jongeren goed te begrijpen is. Bijna 25% heeft hier echter twijfels over.

Kwalitatieve data:

Via de vragenlijst aan locaties wordt duidelijk dat voorlichting grotendeels mondeling (individueel en in groepen) plaatsvindt en via materialen zoals folders, posters en de myCOA app. In 1 locatie worden trainingen aan kinderen aangeboden, elders vindt voorlichting via spelmiddagen plaats.

Over het algemeen vinden professionals en vrijwilligers dat met **materialen** met de huisregels, protocollen en info mappen voldoende duidelijk en materialen zoals posters voldoende zichtbaar zijn, maar **niet kindvriendelijk genoeg**. Ook geven professionals en vrijwilligers aan dat er vaker voorgelicht kan worden over de algemene veiligheidsrisico's maar ook over lokale gevaren van bijvoorbeeld een bos, geïsoleerde of verlaten plekken, verkeer en water.

Professionals en vrijwilligers benoemen ook de volgende risicofactoren waar kinderen in de locaties aan blootstaan: Spanningen en stress van ouders (vaak in relatie tot asielprocedure), onveiligheid in de gezinssituatie (soms in combinatie met opvoedtechnieken, houding ouders), taal- en cultuurverschillen, en gebruik aan woonruimte. Zij geven de suggestie **meer aandacht te schenken aan de ondersteuning en ontzorging van ouders en aan het perspectief van ouders (behoeftegericht werken)**.

Bescherming

Informatie van: kinderen, jongeren, ouders, locaties, professionals en vrijwilligers

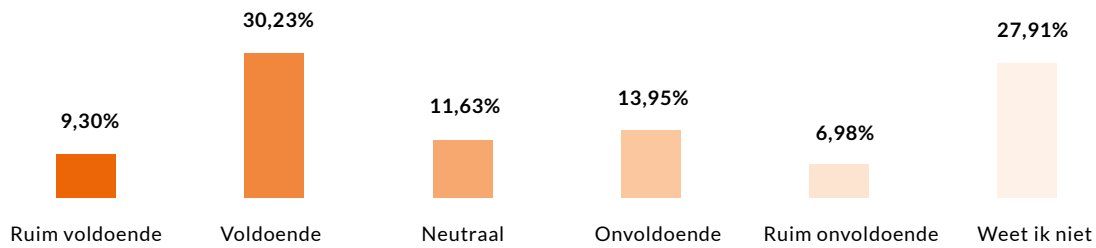
Kwantitatieve data:

80% van de professionals is goed op de hoogte van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. Van de vrijwilligers is slechts 42% op de hoogte.

Op alle onderzochte locaties zijn meldingen gedaan. Deze zijn echter niet altijd adequaat opgevolgd.

In welke mate worden meldingen van geweld, mishandeling en/of verwaarlozing van kinderen opgevolgd?

Bijna 40% van de professionals en vrijwilligers geeft aan dat zij de opvolging van meldingen voldoende vindt. Ruim 20% vindt dit echter onvoldoende.

67% van de kinderen en 74% van de jongeren voelt zich veilig in de locatie. Van de ouders vindt 60% de locatie veilig voor kinderen. 16% van de kinderen en 19% van de jongeren voelt zich niet veilig in de locatie. Van de ouders vindt 25% de locatie onveilig voor kinderen. In hoeverre kinderen, jongeren en ouders de situatie in de locatie vergelijken met de onveilige situatie in het land van herkomst is niet uitgevraagd.

Kwalitatieve data:

Sommige kinderen en ouders geven expliciet aan dat het in de locatie veilig is t.o.v. het land van herkomst. Wel spreken sommige kinderen en ouders over incidenten in de locatie. Ouders en jongeren waarderen de aanwezigheid van camera's en beveiliging voor de veiligheid van hun kinderen.

Een belangrijke factor in het gevoel van onveiligheid is de angst om opgepakt en uitgezet te worden. De zichtbare aanwezigheid van de politie en ervaringen met arrestaties van bewoners geven zowel jongeren als ouders angst en stress. Dit speelt met name in gezinslocaties, maar wordt ook gemeld in azc's.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Kinderen, jongeren en ouders in gezinslocaties voelen zich onveiliger dan in azc's (jongeren: 35% t.o.v. 10%, kinderen: 33% t.o.v. 14%, ouders: 36% t.o.v. 19%). Volgens de professionals in gezinslocaties worden dezelfde voorzieningen en diensten aangeboden als in azc's.

Kinderen, jongeren en ouders in gezinslocaties zijn vooral bang om 'opgepakt' te worden (detentie en/of deportatie door de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V)), zoals zij dat bij andere gezinnen in de gezinslocatie zien gebeuren.

Sommige ouders geven aan dat het verblijf in de gezinslocatie traumatisch is voor hun kind(eren), dat de kinderen stress ervaren en gedragsproblemen vertonen. Een ouder: "De sfeer is helemaal anders dan in het azc waar we eerst woonden. Mijn zoon van 6 jaar wil hier niet langer wonen. Als wij ergens naartoe gaan, wil hij niet terug. Op school is hij blij, maar thuis bonkt hij soms met zijn hoofd tegen de muur." Kinderen en jongeren in gezinslocaties spreken ook meer over pesten dan jonge deelnemers in azc's.

Weerbaarheid

Informatie van: kinderen, jongeren, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

In 30% van de locaties worden weerbaarheidstrainingen voor kinderen aangeboden.

2 van de 10 locaties doen een schatting van het aantal kinderen in de locatie dat deel zou hebben genomen aan een weerbaarheidstraining, respectievelijk 40% en 50%.

Slechts 12% van de kinderen en 7% van de jongeren geeft aan te hebben deelgenomen aan een weerbaarheidstraining of therapie.

Professionals en vrijwilligers is gevraagd in hoeverre zij denken dat de geboden ondersteuning in de vorm van trainingen en therapie voldoende is voor kinderen om te kunnen omgaan met risicofactoren in de locatie. Het antwoord van de professionals hierop is vrij evenredig verdeeld; 27% geeft aan dat dit onvoldoende tot ruim onvoldoende is, 18,92% geeft aan dat het voldoende tot ruim voldoende is. 27% is neutraal en 27% weet het niet.

Kwalitatieve data:

Hoewel de meningen van kinderen en jongeren over de effecten van therapie verdeeld zijn, geven de **kinderen en jongeren die een weerbaarheidstraining hebben gevolgd aan dat ze er ook na jaren nog veel aan hebben.**

Professionals en vrijwilligers geven aan dat weerbaarheidstraining niet voldoende is maar dat **mentale ondersteuning breed** moet worden ingebed ("welbevinden in omgeving") en specifiek gemaakt per kind of doelgroep.

Zie verder voor weerbaarheidstrainingen voor kinderen Leefgebied 5 Toegang tot geestelijke gezondheidszorg.

Professionals en vrijwilligers geven aan dat er een **meer structureel en professioneel aanbod** dient te komen om de weerbaarheid van kinderen te vergroten en tegelijkertijd meer **individuele aandacht voor kinderen en ouders, een "luisterend oor"**. Ook geven enkelen aan dat weerbaarheid moet vooral ook bezien worden in relatie tot **de rol van de ouder** en het kunnen leiden van een zo normaal mogelijk leven.

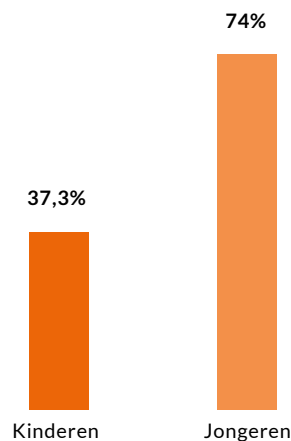
Leefgebied 7: Procedure

Informatievoorziening over de asielprocedure

Informatie van: kinderen, jongeren, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

37,3% van de kinderen en 74% van de jongeren geeft aan op de hoogte te zijn van stand van zaken van het gezin m.b.t. de asielprocedure.

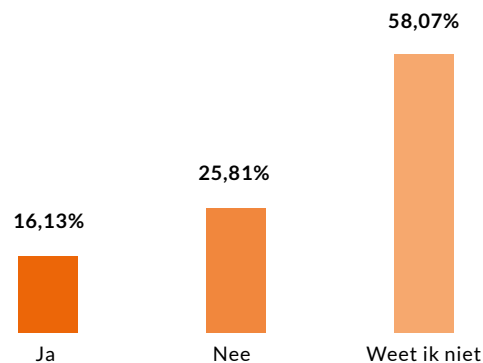

47,2% van de jongeren die op de hoogte zijn van hun procedure hoorden hierover via hun ouders. 13,9% via het COA en 22,2% via hun advocaat. 8,3% via het IND. De anderen hoorden het via andere bewoners.

Van de kinderen die aangaven een beeld te hebben van hun procedure had 38,4% hier weet van via het COA, 15% via hun ouders en 7% via het IND. De andere kinderen hoorden hierover via andere bewoners of was het niet duidelijk van hoe zij er kennis van hadden genomen.

Ruim 25% van de professionals en vrijwilligers vindt dat ouders hun kinderen niet goed en tijdig op de hoogte stellen.

Vindt u dat ouders hun kinderen goed en tijdig informeren over de status en het verloop van hun asielprocedure?

In 5 van de onderzochte 10 locaties is materiaal beschikbaar, in 2 niet en in 3 wist de respondent het niet.

Kwalitatieve data:

Professionals en vrijwilligers geven aan dat het aan ouders is om hun kinderen wel of niet te informeren en in hoeverre. De ervaringen daarmee zijn wisselend: soms delen ouders wel informatie en soms niet, meestal lijkt dit een weloverwogen keuze.

De professionals en vrijwilligers vinden dat **ouders meer ondersteund kunnen worden** in het informeren van hun kinderen door **kindvriendelijke informatie** beschikbaar te stellen.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Kinderen en jongeren in gezinslocaties kennen de situatie van het gezin rond de asielprocedure minder goed dan hun leeftijdsgenoten in azc's (kinderen: 16% t.o.v. 44% en jongeren: 57% t.o.v. 80%).

In 2 van de 3 onderzochte gezinslocaties is onbekend of er kindvriendelijk informatie-materiaal is, tegenover 2 van de 7 azc's.

De helft van de professionals vindt dat ouders in gezinslocaties hun kinderen niet of niet goed informeren over de procedure. De andere helft weet het niet. In de azc's vindt slechts 10% van de professionals en vrijwilligers dat de informatie van ouders aan kinderen tekortschiet.

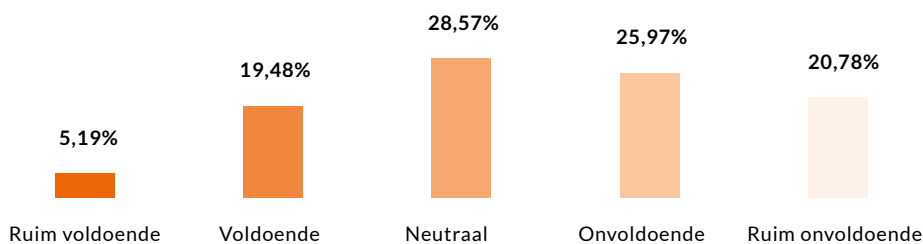
Leefgebied 8: Financiën

Financiële mogelijkheden

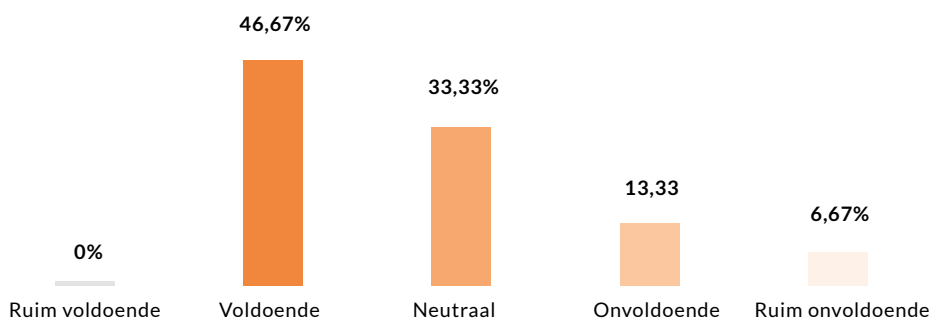
Informatie van: ouders, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Bijna 47% van de ouders geeft aan dat het weekgeld onvoldoende is voor de zorg van hun kinderen.

Professionals en vrijwilligers leveren een tegenovergesteld beeld; 47% geeft aan dat het weekgeld wel voldoende is voor de zorg van kinderen:

75% van de ouders is niet geïnformeerd over financiële ondersteuning die beschikbaar is voor deelname van hun kind(eren) aan activiteiten buiten de locatie (zie verder Leefgebied 3)

Kwalitatieve data:

Ouders geven aan dat het weekgeld net genoeg is om te eten, maar onvoldoende voor kleding en andere zaken die hun kinderen nodig hebben.

Professionals en vrijwilligers geven aan dat het weekgeld voldoende is om te eten en niet voor andere (noodzakelijke) zaken zoals kleding.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

Gezinnen in gezinslocaties ontvangen minder weekgeld dan gezinnen in azc's. Dit verklaart grotendeels dat 76% van de ouders in gezinslocaties vindt dat het weekgeld onvoldoende is ten opzichte van 33% van de ouders in azc's. 4% van de ouders in gezinslocaties zegt dat het voldoende is tegenover 34% van de ouders in azc's. Een ouder uit een van de gezinslocaties: "Wij kunnen geen gezond eten kopen; daarvoor moeten we sparen."

Leefgebied 9: Participatie

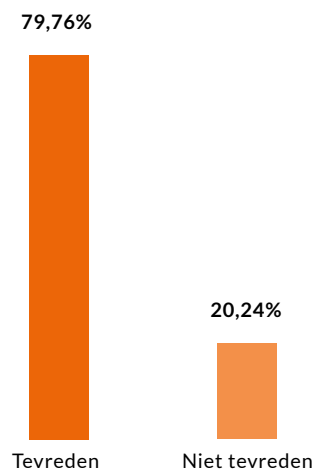
Informatie, inspraak en begeleiding

Informatie

Informatie van: jongeren, professionals en vrijwilligers

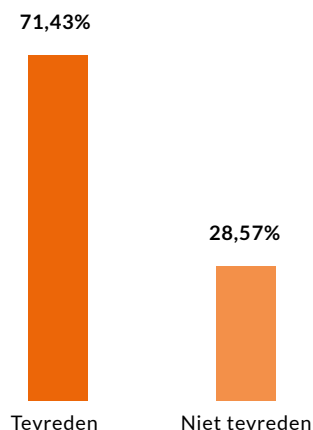
Kwantitatieve data:

79,76% van de jongeren is tevreden over de aanwezigheid van wifi, 20,24% is hier niet tevreden over.

Van de professionals en vrijwilligers vindt 23,40% dat het wifi bereik voldoende is, 14,89% vindt de capaciteit onvoldoende en 61,7% weet het niet.

71,43% van de jongeren is tevreden over de toegang tot het OLC (computers en printers) in de locatie, 28,57% is dat niet.

17,78% van de professionals en vrijwilligers vindt de toegang tot het OLC van kinderen voldoende, 4,44% ruim voldoende, 17,78% onvoldoende, 4,44% ruim onvoldoende, 24,4% is neutraal en 31,11% weet het niet.

Kwalitatieve data:

Jongeren geven aan dat het wifi-bereik in de eigen woonruimte beperkt is en belangrijk met het oog op privacy (telefoon en Internet), veiligheid (Kindertelefoon) en school (huiswerk en examens).

Jongeren klagen zij over willekeur van openingsuren, bemensing en defecte apparatuur van het OLC.

Als antwoord op de open slotvraag aan kinderen naar wat zij voor kinderen in de locatie willen verbeteren, geven zij aan ook naar het OLC te willen, in sommige locaties is dat toegestaan vanaf 8 jaar en in andere niet.

Veel professionals en vrijwilligers vinden met betrekking tot wifi-bereik en het OLC ook dat de privacy van kinderen en jongeren negatief wordt beïnvloed en dat leren wordt bemoeilijkt.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

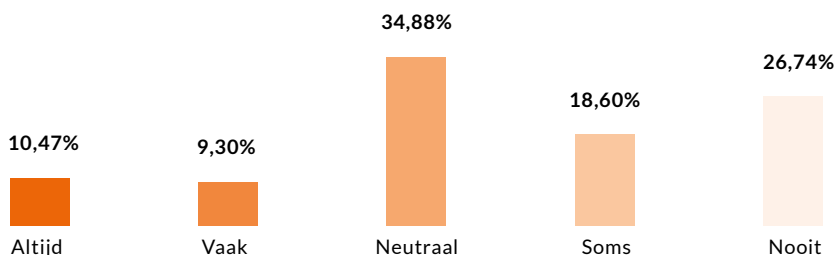
In gezinslocaties is 62% van de jongeren tevreden over de toegang tot het OLC (computers en printers), in azc's 83%.

Inspraak

Informatie van: jongeren, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

45,34% van de jongeren vindt dat er zelden of nooit iets gedaan wordt met hun ideeën om de locatie voor kinderen en jongeren te verbeteren.

Uit de antwoorden op de vragenlijst over de locaties blijkt dat in **2 van de 10 onderzochte locaties kinderen op formele of informele wijze invloed kunnen uitoefenen** op het beleid, in de overige 8 locaties kan dat niet.

19,15% van de professionals en vrijwilligers vindt dat kinderen onvoldoende inspraak hebben in de concrete invulling van beleid op de locatie, 4,26% beoordeelt de inspraak als ruim onvoldoende, 8,69% beoordeelt de inspraak als voldoende, 19,15% is neutraal en 48,94% weet het niet.

Van de professionals en vrijwilligers geeft 29,27 % aan dat suggesties van kinderen soms worden opgevolgd, 12,20% geeft aan dat dit regelmatig gebeurt, en 2,44% zegt dat dit vaak gebeurt. 9,76% van de professionals en vrijwilligers geven aan dat het nooit voorkomt en 46,34% weet het niet.

Kwalitatieve data:

De meeste jongeren die aangeven dat er zelden of nooit naar ideeën van kinderen en jongeren wordt geluisterd in de locatie, geven als toelichting nogmaals aan 'ze doen niks'. Anderen geven aan dat ze het niet weten of niet hebben geprobeerd. Sommigen vertellen ook over aangeboden inzet om de locatie te verbeteren - zoals schoonmaken - waarop geen reactie is gekomen.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In gezinslocaties geven meer jongeren aan geen inspraak te hebben dan in azc's (79% t.o.v. 39%). In gezinslocaties is ook geen enkel kind positief over inspraak, in azc's 23%. Professionals en vrijwilligers geven een tegenovergesteld beeld.

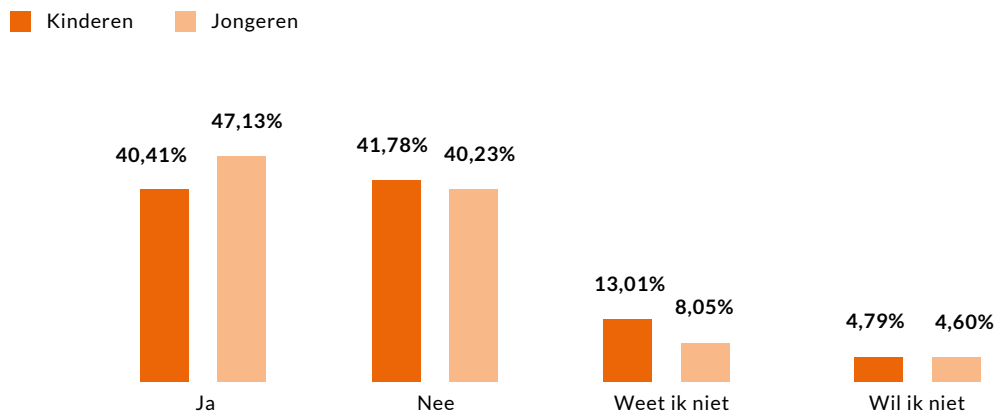
Begeleiding

Informatie van: jongeren, locaties, professionals en vrijwilligers

Kwantitatieve data:

Grafiek Kinderen en jongeren kiezen meestal zelf een persoon om hun vragen en zorgen aan toe te vertrouwen, maar 40% geeft aan op locatie of op school niemand te hebben.

De vraag luidde "Is er iemand die werkt in deze locatie of op school waar jij naartoe kan gaan met jouw vragen en zorgen?"

Uit de antwoorden op de vragenlijst over de locaties blijkt dat in **4 van de 10 onderzochte locaties een persoon aanwezig is waar kinderen terecht kunnen met hun vragen en/of zorgen**, in de overige 6 locaties kan dat niet.

Van de professionals en vrijwilligers vindt 27,59% dat kinderen voldoende toegang hebben tot een persoon in de locatie met hun vragen en/of zorgen, 6,90% vindt de toegang ruim voldoende, 10,34% onvoldoende, 20,69% is neutraal en 34,48% weet het niet.

Kwalitatieve data:

De meeste kinderen en jongeren die iemand hebben om bij terecht te kunnen met vragen en zorgen, kiezen een familielid. Veel andere kinderen en jongeren kiezen iemand op school (een leerkracht of mentor). Een klein aantal duidt iemand aan in de locatie.

Veel kinderen en jongeren die aangeven niemand in de locatie of op school te hebben om naartoe te gaan met vragen en zorgen, **geven aan deze persoon op locatie te missen**. Enkelen onder hen geven aan niet alles aan COA medewerkers te kunnen vragen, anderen geven aan niet altijd hun ouders te willen belasten.

Professionals en vrijwilligers vinden dat er **meer individuele aandacht aan kinderen** besteed kan worden middels korte gesprekken en “**een luisterend oor**”, anderen bevelen aan met een **jongeren- en/of kinderraad** te werken.

Vergelijking gezinslocaties en -azc's

In gezinslocaties geven vooral meer jongeren (20% meer) maar ook meer kinderen (2% meer) aan dat zij een specifiek persoon hebben bij wie ze terecht kunnen met vragen en zorgen. Ook de professionals in gezinslocaties zijn hier positiever over dan in azc's.

6. Bijlagen

Alle onderzoeksinstrumenten:

- Planning op locatie
- Vragenlijsten Child Reporters, overige kinderen, Young Reporters, overige jongeren, Ouders
- Online survey voor professionals en vrijwilligers
- Vragenlijst locatie

Planning onderzoek op locatie

Planning Dag 1

Tijd	Wat	Duur	Door wie
10.00 uur	Ontvangst door contactpersoon Inrichting ruimte, laatste informatie uitwisseling Benodigdheden, catering	30 min	Contactpersoon, onderzoeksteam gezamenlijk
*10.30 uur	Werving ouders (voor zover niet aanwezig)	30 min	Onderzoeksteam, 1 of 2 op 1 (ouder)
*11.00 uur	Sessie met ouders	60 min	Onderzoeksteam, 1 of 2 op 1
*12.00 uur	Lunch	60 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.00 uur	Selectie en werving Young Reporters (voor zover niet aanwezig)	30 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.30 uur	Algemene introductie Young Reporters in ruimte	15 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.45 uur	Sessie met Young Reporters (A)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1
14.45 uur	Schriftelijke toestemming Young Reporters (A), mondelinge toestemming jongeren (B) en hun ouders	15 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
15.00 uur	Sessie 1 met Young Reporters (A) en jongeren (B)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1
16.00 uur	Schriftelijke toestemming jongeren B, mondelinge toestemming jongeren C en hun ouders	15 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
16.15 uur	Sessie 2 met Young Reporters (A) en jongeren (C)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1
17.15 uur	Schriftelijke toestemming jongeren C en hun ouders, compleet maken schriftelijke toestemming Dag 1	30 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
17.45 uur	Einde		

Planning Dag 2

Tijd	Wat	Duur	Door wie
10.00 uur	Ontvangst door contactpersoon Inrichting ruimte, laatste informatie uitwisseling Benodigheden, catering	30 min	Contactpersoon, onderzoeksteam gezamenlijk
*10.30 uur	Werving ouders (voor zover niet aanwezig)	30 min	Onderzoeksteam, 1 of 2 op 1 (ouder)
*11.00 uur	Sessie met ouders	60 min	Onderzoeksteam, 1 of 2 op 1
*12.00 uur	Lunch	60 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.00 uur	Selectie en werving Child Reporters (voor zover niet aanwezig)	30 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.30 uur	Algemene introductie Child Reporters in ruimte	15 min	Onderzoeksteam gezamenlijk
13.45 uur	Sessie met Child Reporters (A)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1
14.45 uur	Schriftelijke toestemming Child Reporters (A), mondelinge toestemming kinderen (B) en hun ouders	15 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
15.00 uur	Sessie 1 met Child Reporters (A) en kinderen (B)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1,
16.00 uur	Schriftelijke toestemming kinderen B, mondelinge toestemming kinderen C en hun ouders	15 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
16.15 uur	Sessie 2 met Child Reporters (A) en kinderen (C)	60 min	Onderzoeksteam, zoveel mogelijk 1 op 1,
17.15 uur	Schriftelijke toestemming kinderen C en hun ouders, compleet maken schriftelijke toestemming Dag 1	30 min	Onderzoeksteam met hulp van jonge deelnemers
17.45 uur	Einde		

Dit rapport is mede mogelijk gemaakt door:

Stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland

Fundatie Van den Santheuvel, Sobbe

Kinderfonds van Dusseldorp

Stichting Weeshuis der Doopsgezinden

Wilt u meer informatie, neem dan contact op via info@kind-in-azc.nl.

Colofon

Dit onderzoek werd uitgevoerd tussen juli 2017 en maart 2018 door onderzoeksbureau Avance in opdracht van het COA en de Werkgroep Kind in azc. De Werkgroep Kind in azc is een samenwerking tussen UNICEF Nederland, War Child, Defence for Children, VluchtelingenWerk Nederland, Kerk in Actie en Stichting de Vrolijkheid.

Ontwerp: Mooizo Design | Drukkerij: Impress, Woerden | Foto credits: Voorpagina: © Moos Pozzo (2018)